
Programområde Fritid

En programhandling för framtiden

Beredningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Programhandling för området Fritid

Programområde

Uppdraget innebär att ta fram ett program, ett styrande dokument, för vad som skall uppnås till år 2015, för programområdet fritid som är en del av fokusområdet **Boende**.

Beredningen skall arbeta med utgångspunkt i ett medborgarperspektiv och bör huvudsakligen formulera sina förslag till mål, sin bild av framtiden, i termer av vad man uppnått år 2015, när det gäller vilket utbud av fritidsaktiviteter som kommunen skall tillhandahålla eller på annat sätt vill skapa förutsättningar för i kommunen och de olika kommundelarna. Det kan handla om vandrings- eller kanotleder, curling, bad, idrott, sport och rekreation eller andra typer av upplevelser av till exempel orörd natur och tystnad, en företeelse som tenderar att bli alltmer sällsynt.

En strategisk frågeställning som bör beaktas är på vilket sätt det kommunala utbudet av fritidsverksamhet - som beredningen anser skall finnas - bör fördelas mellan de olika orterna för att den sammantagna effekten av verksamheten skall bli så bra som möjligt ur ett kommunperspektiv. Har till exempel byarna någon särskild profil eller inriktning som kan renodlas eller utnyttjas i syfte att gynna hela kommunens utveckling i riktning mot Vision 2015?

Beredningen bör också väga in vilket utbud av fritidsanläggningar och aktiviteter som finns i kringliggande kommuner och hur detta eventuellt skulle kunna utnyttjas i eller påverkar den egna fritidsverksamheten.

Knytningar till Vision, fokusområden och andra programområden

Ett av de fyra fokusområdena i Vision 2015 är Boende. Detta innefattar mycket mer än enbart bostäder och bostadsmarknad. Kommunfullmäktiges presidium är av uppfattningen att en meningsfull fritid är en viktig del av området boende och att kommunfullmäktige därför bör fastställa ett måldokument kopplat till Visionen, för fritidsverksamheten som en del av detta fokusområde.

Beredningarna är fullmäktiges redskap för att arbeta med framtidsfrågor och att föreslå vilka mål som skall uppnås inom de prioriterade områdena. Av flera skäl är det angeläget att nu starta arbetet med att ta fram ett program för vad som skall uppnås till år 2015, när det gäller fritidsdelen inom fokusområdet Boende. Ett viktigt skäl är att flera av kommunens fritidsanläggningar nu är i ett sådant skick att det krävs strategiska ställningstaganden kring det framtida innehållet i kommunens fritidsverksamhet som en grund för kommande beslut avseende de kommunala anläggningarnas framtid.

Diskussioner, vägledande idéer och tankar

Sammanfattning

Vi är övertygade om att ett rikt och differentierat kultur- och föreningsliv är av stort värde för oss invånare i Östra Göinge.

Vi tror att Östra Göinge Kommun är och skall fortsätta vara en aktör och stödjande kraft i detta.

Aktiva och vitala föreningar är en framgångsfaktor, inte bara när det gäller fritidsverksamheten i vår kommun, utan också när det gäller att göra våra byar så levande som vi önskar.

Helhetssyn

Helhetssynen är viktig i alla sammanhang i vår kommuns verksamheter. Vi tror att det är alla delarna tillsammans som avgör hur t ex våra barn utvecklar sina kunskaper och färdigheter i skolan.

Därför kan vi inte se t ex en lokal fritidsgård som en konkurrent till det kommunala fritidshemmet.

Vi kan inte ställa skolans idrottsverksamhet mot en idrottsförenings verksamhet.

Vår uppgift och vårt ansvar som kommun är att se till helheten.

Vi skall, med de resurser som ryms inom vår budget, se till att våra barn, våra äldre och våra invånare totalt sett får mest ut av våra satsningar.

Därför får det inte vara den egna kommunala organisationen och verksamheten som är det primära.

Även i arbetet med översiktsplanen har trygghet, trivsel och livaktigt föreningsliv varit ett viktigt perspektiv.

Genom ett aktivt och vitalt föreningsliv skapas starka sociala nätverk som i allra högsta grad påverkar trivsel och önskan att bo kvar och samtidigt benägenhet att flytta in till byarna.

Det är alltid medborgarnyttan som skall vara fokus och avgörande.

Omfattning

Östra Göinge Kommun satsar idag ca 20 Mkr på verksamheter som kan räknas till kultur-, fritids-, idrotts- och föreningslivet.

I detta räknas då kostnader för anläggningar som ägs och drivs av Östra Göinge Kommun, medarbetare som arbetar med dessa frågor och verksamheter och riktade verksamhetsbidrag till föreningar, m fl.

I stora drag används idag ca 90% av dessa resurser till drift av egna anläggningar och ca 10% till riktade verksamhetsbidrag/kostnadsersättningar.

Som vi sagt tidigare är det den enskildes/barnets/elevens/medborgarens nytta som skall stå i fokus och vara primärt.

Det innebär att kommunens satsningar inom programområde fritid kan göras olika på olika sätt organisatoriskt/planeringsmässigt/budgetmässigt.

Satsningar på t ex en bättre fritidssysselsättning för elever, för att med det skapa förutsättningar för ett bättre studieresultat, får aldrig ställas mot t ex satsningar på lärare eller pedagogisk utveckling.

Helhetssynen innebär också att proportionerna mellan hur mycket som satsas på anläggningar drivna i kommunal regi och på verksamhetsstöd till föreningar inte får vara absolut.

Om det i helhetsperspektivet är större nytta för medborgaren med andra proportioner än de nuvarande skall inte det hindras.

Initiativ och drivkraft

Nyckelorden för en förenings verksamhet, vitalitet och framtid är dess initiativ och drivkraft. En idéburen organisation har en idé och en vision som man strävar mot att förverkliga.

Och det är denna idé och vision som driver medlemmar och styrelse att göra verksamhetsplaner, planera en budget, driva anläggningar och engagera medlemmar och medhjälpare.

Vi tror det är oerhört viktigt att initiativ, drivkraft och engagemang som finns i föreningen, fortsatt kan växa och utvecklas där.

Vi tror också att det är oerhört viktigt att det yttersta ansvaret för föreningen, dess verksamhet och framtid ligger hos föreningen och dess medlemmar.

Även i de fall där initiativ, drivkraft och engagemang i föreningen minskar och riskerar försvinna, är det viktigt att kommunen inte går in och tar över den rollen.

Näringslivet är en viktig part och aktör i detta sammanhang. Ofta kan det lokala näringslivet se nyttan av satsningar på idrotts-, fritids- och föreningslivet.

Ett samarbete mellan kommun, föreningsliv och näringsliv där parterna tillsammans formar verksamheter och samarbetsformer, tror vi är en nyckel till framgång.

Jämställdhet och mångfald

Våra medborgare har olika behov och förutsättningar utifrån ålder, kön, etnicitet, bakgrund, m.m.

I kommunens arbete med stöd till föreningslivet och fritidsverksamheten är det viktigt att utgå från den enskilda individens och gruppens behov och förutsättningar och hänsyn skall tas som främjar jämställdhet och mångfald.

Målgrupper

Allt föreningsliv är av stor betydelse för Ö Göinge, men vi tror att det är viktigt att lyfta fram några grupper som särskilt viktiga, eftersom behoven är större här.

Ambitionen är, som vi tidigare nämnt, att använda resurserna så att största möjliga nytta kommer invånarna till del.

Därför har vi definierat fyramålgrupper.

- Barn och ungdomar (enligt riksidrottsförbundets definition, f.n. upp till t.o.m. 20 år)
- Funktionshindrade
- Människor i behov av integration (de som står längst ifrån delaktighet och gemenskap)
- Äldre (>75 år)

Inriktning på kommunalt stödd verksamhet

Det är också viktigt att definiera vilken värdegrund och vilket förhållningssätt som verksamheter, som stöds av kommunen, bedrivs på.

Därför föreslår vi att verksamheter som stöds av kommunen skall visa att man:

- **främjar barns och ungdomars utveckling till att bli ansvarstagande medborgare i samhället.**
- **främjar relationer och sociala nätverk**
- **främjar god hälsa**

Verksamhetsstöd, inte bidrag

Nuvarande bidragssystem bygger till del på bidrag som baseras på föreningens/verksamhetens kostnader, både anläggnings-, drifts- och verksamhetskostnader.

Vi föreslår att respektive förenings verksamhet får ytterligare större betydelse framför dess kostnader när riktlinjerna för kommunalt stöd arbetas om.

Detta kommer att uppmuntra verksamhet före kostnader. Det kommer också att stimulera till kostnadseffektiviseringar, föreningen kommer att få full utdelning på ideella insatser.

Föreningen kommer också att fullt ut kunna få utdelning på samarbete och eventuellt samgående med andra föreningar.

Det väsentliga är att samarbete sker utifrån de enskilda föreningarnas förutsättningar och initiativ.

Utväxling

Vi tror att de resurser som kommunen satsar inom detta område kan ge ett större utbyte om det sker i ett fördjupat samarbete med föreningsliv och näringsliv, jämfört med om det sker helt i kommunal regi.

Drift i vems regi?

Idag driver kommunen flera anläggningar, bl. a ishallen i Glimåkra, Simhallen i Broby, Sporthallen i Knislinge, osv.

Vi tror att, i de fall föreningarna och/eller näringslivet är positiva till det, ett överlämnande av driften till föreningen kan bidra till bättre drift och effektivare användning av resurserna.

Därför skall vi uppmuntra och bidra till att drift i större utsträckning sker i föreningslivets eller näringslivets regi.

Föreningslivsdialog

En etablerad och kontinuerlig dialog med föreningslivet är av vikt för den långsiktiga utvecklingen.

Därför behöver en dialoggrupp med företrädare för kommun och föreningsliv etableras och regelbundet mötas för att fördjupa samarbetet mellan kommun och föreningsliv.

Marknadsföring och Goodwill

Det främsta syftet med en förenings verksamhet är självklart föreningsmedlemmarnas gemenskap och aktiviteter.

Därför finns det också i Östra Göinge flera föreningar med samma typ av verksamhet ofta en i varje by. Och inte sällan är närheten och samhörigheten en avgörande faktor för engagemang och delaktighet.

Ur ett lite större, kommungeografiskt perspektiv, är kommunens främsta uppgift att stödja, uppmuntra och bidra till utvecklingen av förenings- och fritidsverksamheten för våra egna invånare i de olika byarna.

Ur ett utifrånperspektiv tror vi också det är viktigt att det finns något inom idrott/fritid som attraherar och tilltalar människor utifrån som söker ny plats att bo och arbeta på.

I detta perspektiv tror vi det, parallellt med de lokala satsningarna, är bra att kraftsamla kring ett koncept på en plats.

På vilken plats och hur detta koncept kan komma att formas och se ut kommer att ske i samverkan med lokala föreningars initiativ och drivkraft.

Prioriteringar

Som vi inledningsvis fastslagit är ett vitalt och rikt föreningsliv avgörande för människors möjligheter till god livskvalitet. Detta vill vi så långt det är möjligt stödja och uppmuntra. Om det uppstår situationer där prioriteringar måste göras är det vårt förslag att de tidigare definierade målgrupperna prioriteras.

Beredningens förslag till kommunfullmäktige för beslut:

Inriktningsmål

- Föreningslivet skall förväntas stå för det grundläggande engagemanget och svara för drivkraften i utvecklingen.
- Dialoggrupp mellan företrädare för kommun och föreningsliv utvecklas.
- Det skall ske en utväxling av den kommunala insatsen.
- Kommunens engagemang skall ske i samverkan med föreningsliv och näringsliv.
- Kommunens ambition skall vara och våra satsningar leda till, att föreningsliv och fritidsmöjligheter stärks och utvecklas.

Bilaga

Verksamheterna ska arbeta för att:

- Bjuda in representanter för samtliga berörda föreningar, c:a 110st. Inbjudan innehåller en genomlysande förklaring avseende de förväntningar, förutsättningar och det ansvar som föreligger för att skapa en ny arbetsmodell.
- Samla representanter från föreningar och näringsliv och redogöra för den politiska inriktningen i denna programhandling och enas om hur föreningar och näringsliv kan företrädas i det fortsatta arbetet.
- Skapa ett arbetsforum, en målsättning och en tidsplan för hur vi gemensamt går vidare med framtagandet av en ny arbetsmodell för kommunalt stöd inom fritidssektorn.